

Notes sobre el transhumanisme, per Josep Maria Roselló.

Josep Maria Roselló, Sociòleg.

Com a una nova versió de l'eugenèsia, el transhumanisme (en endavant t.) considera convenient i indispensable substituir l'evolució natural de l'espècie per una evolució controlada socialment.

Mentre, la primera, parlava d'estimular la reproducció dels més aptes i restringir o evitar la dels no aptes, el t. introdueix el concepte de "millora".

La "millora" ens duu a l'existència de cíborgs –fusió humà/màquina- o androïdes – éssers de laboratori -, per això podríem dir que la diferència rau entre ser transgènic o no ser-ho, és a dir, tornem a allò d'apte o no apte, en aquest cas, millorat o no millorat.

El t. no diferencia pas entre una persona de poca alçada per malformació –qüestió mèdica-, i, una d'altra, baixeta en una societat on tal cosa es considera quelcom negatiu –fet social-.

El t. amb la seva musiqueta del "perquè no" enreda més la troca amb la recerca biomèdica per guarir les malalties classificades rares, la qual cosa, per la seva càrrega emocional, dificulta encara més distingir entre guarir i millorar.

Curiosament, malgrat que Francis Fukuyama, avui, hi està en contra, el t. rep un bon suport amb el paper determinant de la ciència a la història atribuït a la seva coneguda proclamació (1992) de la fi de les ideologies, llevat, és clar, de la pròpia. Quina casualitat!

Els anys setanta i vuitanta del segle passat, duent un t. molt semblant a un relat de ciència-ficció. Així i tot, marca dues fites ben clares: una, la d'incorporar dissecat a un museu el darrer cromanyó mentre el món va ple de tota mena de cíborgs i androïdes i, l'altra, la de no posar cap entrebanc o dificultat a la recerca científica -bioètica, per exemple-. Recordem que són els temps del debat sobre la clonació d'humans i els anuncis sobtats d'haver-la realitzat. Temps d'aquella pobra ovella de laboratori, la dissortada Dolly, nascuda per a patir tota classe de malalties possibles, ben espaterrada damunt d'una taula.

El creixent desenvolupament així com l'auge de les avui anomenades NBIC (nanotecnologia, biotecnologia, informàtica, cognitivisme), afavoreixen la credibilitat social del pensament t. i, alhora, les posicions igualitaristes, més orientades cap a l'accés universal a les preteses millores que a reflexionar sobre elles: allò de la massa crítica perquè la Generalitat les inclogui als serveis de l'Institut Català de la Salut.

El t. es defineix com filosofia i així se'l pren al Vell Continent, on la cerca del coneixement encara pesa. Exemples, entre d'altres, poden ser el de la professora Rosi Braidotti que analitza a *Lo Posthumano* (2015), la vida més enllà de l'individu i, fins i tot, de l'espècie, o, el del també professor, Luc Ferry, a *La revolución transhumanista* (2017), on deixa clar l'abast de la seva obra mitjançant el subtítol: "Com la tecnomedicina i la uberització del món van a transformar les nostres vides".

A l'altra banda de l'Atlàntic, als EUA, domina la filosofia utilitarista. El fundador de la companyia Celera Genomics, John Craig Venter, i alhora creador de la primera cèl·lula sintètica¹ el 2010, parla a *La vida a la velocidad de la luz* (2015), de la vida com una mercaderia a la recerca de la immortalitat que, segons ell, ha estat un objectiu permanent a la història de la humanitat al confondre-la amb la dels poderosos. Generalitzant, això sí, es pot copsar la diferència entre les dues bandes de l'oceà.

Les esmentades NBIC ja qüestionen per si mateixes el llegat de baró d'Holbach, el de la Il·lustració, és a

dir, la concepció d'humà i de naturalesa. Sí ho ampliem al tema de la mort o de les "limitacions" biològiques de l'espècie humana, com ja em vist, caldrà demanar-se com el professor Nicolas Le Dévédec, si l'interès que desperta la transformació de la condició biològica humana resta lligat a la davallada de la millora social i política proposta per Les Llums.

Atès el que fins aquí s'ha dit, estic fent cabòries de si potser tot plegat no és res més que una gran campanya publicitària, una campanya per un mercat planetari dels productes de la biopròtesi i la biotecnologia o enginyeria genètica. Mal pensat? Sí?

Finalment, atesa la manca de debat social sobre el t. a les nostres terres, podríem pensar que realment és un tema sense interès, malgrat els milers de persones que van visitar l'exposició *+Humans* (2015-2016), al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB). Però no, no és pas així, ja que el món acadèmic i de la recerca científica tant a les ciències socials com a les experimentals en va curull i una mostra la tenim en el fet que la difusió científica, cada vegada més, esdevingui una faula fascinant.

Notes

1. En realitat, ell i el seu equip aconsegueixen el primer genoma sintètic funcional.

Referències

Braidotti, Rosi (2015). *Lo Posthumano*. Gedisa: Barcelona.

Craig, John. (2015). *La vida a la velocidad de la luz*, Crítica: Barcelona.

Dévédec, Nicolas (2015): *La société de l'amélioration. La perfectibilité humaine des Lumières au transhumanisme*. Liber: Québec (Canada).

Ferry, Luc. (2017). *La revolución transhumanista*. Alianza: Madrid.

Fukuyama, Francis. (1992). *El fin de la historia y el último hombre*, Planeta: Barcelona.